

הוועדה לגיבוש האתיקה של הפצת מידע על ניירות
ערך באמצעות רשת האינטרנט

דוח הוועדה
ספטמבר 2005

רשות ניירות ערך

הוועדה לגיבוש האתיקה של הפצת מידע על ניירות ערך באמצעות רשת האינטרנט

דוח הוועדה

כ"ג בסיוון תשס"ה
30 ביוני 2005

לכבוד
מר משה טרי
יו"ר
הרשות לניירות ערך

מר טרי הנכבד :

אנחנו מתכבדים להגיש לך בזה את דוח הוועדה שמינית לגיבוש האתיקה של הפצת מידע על ניירות ערך באמצעות רשת האינטרנט.

הוועדה מונתה על ידיך ביום 26 במאי 2003. כתב המינוי מופיע בנספח 1. פרופ' שפרה ברוכסון פרשה מן הוועדה מסיבות אישיות מעט לאחר תחילת עבודתה של הוועדה.

הוועדה קבעה לעצמה את סדרי עבודתה :

ראשית, היא הציגה לעצמה שורה של שאלות שללא תשובות עליהן קשה לגבש המלצות אחראיות. רשימת השאלות מופיעה בנספח 2.

שנית, היא הזמינה מומחים מתחומים שונים, כדי לשמוע את חוות דעתם בשאלות שעמדו לפניה. האורחים היו מתחומי הבורסה, האקדמיה והאינטרנט. רשימת המוזמנים ותפקידיהם מופיעה בנספח 3. דברי המומחים מופיעים בפרוטוקולים של דיוני הוועדה, בנספח 4.

שלישית, היא קיימה דיונים פנימיים במתכונת של גיבוש תשובה לכל שאלה שהופיעה ברשימה שהוועדה הציגה לעצמה. גם דיונים אלה מתוארים בפרוטוקולים ומופיעים בנספח 4. תמצית התשובות שגיבשה הוועדה בתשובה לשאלות שהציגה לעצמה מופיעה בנספח 5, הסתייגויות חברי הוועדה מופיעות בנספח א' ו-ב'.

לבסוף, הוועדה דנה בטיוטה של הדוח, גם בישיבות וגם בהתכתבות דוא"ל, על רקע התשובות האמורות ועל יסודן. במהלך דיונים אלה קיבל כל אחד מחברי הוועדה הזדמנות להציג את דעתו בכל שאלה שעמדה על הפרק, באופן מלא וחופשי, כמה וכמה פעמים.

חברים בוועדה הניחו על שולחנה חומרים נוספים שעזרו לה בדיוניה וביבוש המלצות המוגשות כאן. החומרים שחברים בוועדה ביקשו לכלול בדוח שלה מופיעים בנספח 6.

על יסוד כל אלה הגיעה הוועדה להמלצות, המוגשות לך בזה.

תודתנו נתונה לכל מי שליווה את עבודתנו מטעם הרשות לניירות ערך, על העזרה שהוגשה לוועדה, ביסודיות, ביעילות וברוח טובה.

אנחנו מקווים שההמלצות של הוועדה יתרמו למאמץ הראוי להגיע להסדר נאות בתחום של האתיקה של הפצת מידע על ניירות ערך ברשת האינטרנט.

ובזה באנו על החתום

ד"ר נעמה כרמי

מר איתן אבראל

ד"ר יותם לוריא

עו"ד אביב איילון

מר זיו סגל

ד"ר אביבה גבע

עו"ד חיים רביה

ד"ר מנחם דולינסקי

פרופ' אסא כשר, יו"ר

מר ברוך הינך

תל-אביב, כ"ג בסיוון תשס"ה, 30 ביוני 2005

המלצות הגדרות

אתר אינטרנט רלוונטי: אתר אינטרנט המפרסם באופן סדיר מידע בדבר ניירות ערך הנסחרים בבורסה הישראלית או בדבר חברות הקשורות במישרין בניירות ערך כאלה או בדבר הבורסה הישראלית עצמה, בין אם זה כל תוכנו של האתר ובין אם זה רק חלק מתוכנו של האתר.

המצב הרצוי 2005: מצב שבו כל אתר אינטרנט רלוונטי מציג בדף הבית שלו, באופן בולט, ברור ומעודכן את הפרופיל האתי שלו (כפי שיוגדר להלן), או קישורית להצגה כזו של הפרופיל האתי שלו, ונוהג על פיו בכל פעילות של האתר.

פרופיל אתי של אתר: רשימה של תשובות לשאלות בדבר הרמה של השמירה הנוהגת באתר על היבטים מסוימים של האתיקה של הפצת מידע על ניירות ערך. הרשימה מתפרסמת באתר עצמו, מטעם המערכת, בחתימת אדם מסויים, המזוהה בשמו המלא ובתפקידו במערכת.

הפרופיל האתי המומלץ: רשימה של תשובות לשאלות הבאות. בחלק מן השאלות, מוסכם על הכל כי התשובות המוצעות הן בסולם של הרמה האתית, 1 (הרמה הנמוכה ביותר) עד 5 (הרמה הגבוהה ביותר). בחלק מן השאלות, ייתכן ויכוח לגבי פרשנות כזו של הסולם של התשובות המוצעות. הצגת פרופיל אתי יכולה לנקוט עמדה בשאלות אלה או להימנע מכך.

1. זהות המערכת: באיזו מידה מוצגים באתר, באופן ברור ומזהה, השמות וכתובות דוא"ל של בעלי האתר, העורכים והכותבים?

1 : באתר לא מתפרסמים פרטים כלשהם בדבר בעלי האתר, עורכיו, הכותבים בו וכתובות דוא"ל שלהם.

2 : באתר מתפרסמת כתובת המערכת בלבד

3 : באתר מתפרסמים בדרך כלל שמות הכותבים של חומרי המערכת

4 : באתר מתפרסמים בדרך כלל שמות הכותבים והעורכים של חומרי המערכת

5 : באתר מתפרסמים, באופן ברור ומזהה, השמות וכתובות דוא"ל של בעלי האתר, עורכיו והכותבים בו

2. שקיפות המערכת: באיזו מידה מוצגת באתר כל זיקה בין בעלים, עורכים או כותבים לבין חומרים המתפרסמים מטעם מערכת האתר, בכל הזדמנות שמתקיימת זיקה כזו?

1 : בדרך כלל, לא מוצגת זיקה בין בעלים, עורכים או כותבים לבין חומרים

2 : רק במקרים קיצוניים מוצגת זיקה בין בעלים, עורכים או כותבים לבין חומרים

3 : הצגת זיקה בין עורך או כותב לבין חומר שפרסם נתונה לשיקול דעתו

4 : בדרך כלל, מוצגת זיקה בין עורכים או כותבים לבין חומרים שהם פרסמו

5 : כל זיקה בין בעלים, עורכים או כותבים לבין חומרים מוצגת בצד החומרים

3. בעלי עניין במערכת: באיזו מידה מנועים בעלים, עורכים וכותבים, על פי מדיניות האתר, להיות בעלי עניין אישי בניירות ערך מסוימים?

1 : בעלים, עורכים וכותבים אינם מנועים מלהיות בעלי עניין אישי בניירות ערך

2 : כתבים בלבד מנועים מלהיות בעלי עניין אישי בניירות ערך. בעלים ועורכים אינם מנועים

3 : כתבים ועורכים בלבד מנועים מלהיות בעלי עניין אישי בניירות ערך. בעלים אינם מנועים.

- 4 : בדרך כלל, בעלים, עורכים וכותבים מנועים להיות בעלי עניין אישי בניירות ערך
- 5 : תמיד, בעלים, עורכים וכותבים מנועים להיות בעלי עניין אישי בניירות ערך
4. מיקוד נושאי המערכת: באיזו מידה מוצגת באתר, באופן מלא ונגיש, מדינות האתר בדבר הנושאים של החומרים האמורים להתפרסם מטעם המערכת?
- 1 : אין לאתר מדיניות בדבר קשת הנושאים של החומרים המתפרסמים
- 2 : האתר אינו מפרסם פרטים על מדיניותו בדבר קשת הנושאים של החומרים המתפרסמים בו
- 3 : האתר מפרסם פרטים בודדים על מדיניותו בדבר קשת הנושאים של החומרים המתפרסמים בו
- 4 : האתר מפרסם תיאור כללי של מדיניותו בדבר קשת הנושאים של החומרים המתפרסמים בו
- 5 : האתר מפרסם תיאור מפורט של מדיניותו בדבר קשת הנושאים של החומרים המתפרסמים בו
5. אחריות המערכת לאורחיה: באיזו מידה אחראית המערכת על המתפרסם באתר מטעמה ע"י אורחים מוזמנים (כדוגמת אנליסטים אורחים בנבדל ממשותפים בפורום)?
- 1 : המערכת אינה נושאת באחריות לשום חומר כזה המתפרסם באתר מטעמה
- 2 : המערכת נושאת באחריות לחלק מן החומרים המתפרסמים כך מטעמה ומסמנת אותם בתור שכאלה
- 3 : המערכת נושאת באחריות לרוב החומרים המתפרסמים כך מטעמה ומסמנת אותם בתור שכאלה
- 4 : המערכת נושאת באחריות לכל החומרים המתפרסמים כך מטעמה מלבד יוצאים מן הכלל המסומנים בתור שכאלה
- 5 : המערכת נושאת באחריות לכל חומר המתפרסם כך באתר מטעמה
6. זיהוי חומרי המערכת: באיזו מידה ניכר באתר, באופן מיידי ומדויק, ההבדל בין טקסט שמתפרסם באתר מטעם המערכת לבין טקסט שמתפרסם באתר שלא מטעמה?
- 1 : אין באתר סימון המבחין בין חומרי המערכת לחומרים אחרים
- 2 : במקרים מיוחדים, חומרי המערכת מסומנים בתור שכאלה
- 3 : חלק מחומרי המערכת מסומנים בתור שכאלה
- 4 : בדרך כלל חומרי המערכת מסומנים בתור שכאלה
- 5 : כל חומרי המערכת מסומנים בתור שכאלה
7. בקרת נכונות באתר: באיזו מידה מקיימת מערכת האתר מנגנון בקרה המוחק מתוכו בהקדם, באופן חלקי או מלא, חומר שמקורו מחוץ למערכת האתר, כשהוא נגוע בחשש ממשי להפצת נתונים כוזבים, מעבר לנדרש על פי הדין?
- 1 : מערכת האתר אינה מקיימת מנגנון בקרת נכונות כלשהו בדבר חומרים שמקורם מחוץ למערכת
- 2 : מערכת האתר מוחקת חומרים שמקורם מחוץ לאתר רק על יסוד צו בית משפט
- 3 : מערכת האתר מוחקת חומרים שמקורם מחוץ לאתר גם על יסוד פניית עו"ד
- 4 : מערכת האתר מוחקת חומרים שמקורם מחוץ לאתר גם על יסוד פנייה מנומקת היטב
- 5 : מערכת האתר מוחקת חומרים שמקורם מחוץ לאתר גם על יסוד בקרת נכונות מטעם המערכת

8. בקרת עבירות באתר: באיזו מידה מקיימת מערכת האתר מנגנון בקרה המוחק מתוכו בהקדם, באופן חלקי או מלא, חומר שמקורו מחוץ למערכת האתר, כשפרסומו נגוע בחשש ממשי לעבירה בתחום ניירות הערך, מעבר לנדרש על פי הדין?

1: מערכת האתר אינה מקיימת מנגנון בקרת עבירות כלשהו בדבר חומרים שמקורם מחוץ למערכת

2: מערכת האתר מוחקת חומרים שמקורם מחוץ לאתר רק על יסוד צו בית משפט

3: מערכת האתר מוחקת חומרים שמקורם מחוץ לאתר גם על יסוד פניית עו"ד

4: מערכת האתר מוחקת חומרים שמקורם מחוץ לאתר גם על יסוד פנייה מנומקת

היטב

5: מערכת האתר מוחקת חומרים שמקורם מחוץ לאתר גם על יסוד בקרת עבירות מטעם המערכת

9. אנונימיות באתר: באיזו מידה מוכנה מערכת האתר לפתוח פורומים שונים המאפשרים לקהל הרחב להשתתף בהם והנבדלים זה מזה במידת ההזדהות הנדרשת מן המשתתפים?

1: האתר מקיים אך ורק פורומים בהם המשתתפים יכולים להיות אנונימיים בהחלט

2: האתר מקיים פורומים בכמה רמות אנונימיות של המשתתפים, אך ללא הזדהות

3: האתר מקיים פורומים ברמות שונות של אנונימיות של המשתתפים, כולל הזדהות בפני המערכת אך לאו דווקא בפני הקהל הרחב

4: האתר מקיים פורומים הדורשים הזדהות מבוקרת ופורומים המאפשרים אנונימיות מוחלטת

5: האתר מקיים פורומים בקשת הולכת וגדלה של רמות אנונימיות של המשתתפים, החל בהזדהות מבוקרת וגמור באנונימיות מוחלטת

10. תגובתיות האתר: באיזו מידה מדיניות מערכת האתר היא לעודד את השתתפות הקהל הרחב בתגובות על המתפרסם באתר?

1: מערכת האתר אינה מאפשרת את השתתפות הקהל הרחב בתגובות

2: מערכת האתר מאפשרת אך לא מעודדת את השתתפות הקהל הרחב בתגובות

3: מערכת האתר מעודדת השתתפות אחראית של הקהל הרחב בתגובות

4: מערכת האתר מעודדת השתתפות הקהל הרחב בתגובות על פרסום נתונים כוזבים ועברות בתחום ניירות הערך

5: מערכת האתר מעודדת השתתפות הקהל הרחב בתגובות בקרה בתור חלק ממנגנוני הבקרה של האתר בדבר פרסום נתונים כוזבים ועברות בתחום ניירות הערך

הערך

11. פתיחות האתר: באיזו מידה מדיניות מערכת האתר היא לאפשר לקהל הרחב להתבטא ללא אישור מוקדם של התוכן המוגש לפרסום?

1: מערכת האתר מאפשרת לקהל הרחב להתבטא במסגרות ללא אישור מוקדם וללא סינון מאוחר

2: מערכת האתר מאפשרת לקהל הרחב להתבטא במסגרות ללא אישור מוקדם, תוך אפשרות לסינון מאוחר על יסוד קובלנות

3: מערכת האתר מאפשרת לקהל הרחב להתבטא במסגרות הדורשות אישור מוקדם על סמך בדיקה מדגמית, תוך אפשרות לסינון מוקדם על יסוד קובלנות

4: מערכת האתר מאפשרת לקהל הרחב להתבטא במסגרות הדורשות אישור מוקדם על סמך בדיקה מדגמית, תוך אפשרות לסינון מוקדם על יסוד קובלנות

מוקדם על סמך בדיקה שטחית, תוך אפשרות לסינון מוקדם על יסוד קובלנות
5 : מערכת האתר מאפשרת לקהל הרחב להתבטא במסגרות שונות, החל במסגרות
ללא אישור מוקדם וכלה במסגרות הדורשות אישור מוקדם על יסוד בדיקה
12.] תכונה נוספת של אתרים, שמערכת האתר מעוניינת להציג את הפרופיל של האתר
מבחינת תכונה זו.

לדוגמה :

יציבות האתר : באיזו מידה מדיניות מערכת האתר היא לקיים מתכונת קבועה של פרסום
חומרים מטעם המערכת, מבחינת התוכן, הצורה והסגנון? [

הוועדה ממליצה :

- א הוועדה תורשה לשלוח את המלצותיה לגופים שונים הנוגעים בתחום אתרי אינטרנט
רלוונטיים ותעודד אותם בכך לנקוט בשורה של צעדים שתכליתם תהיה להגיע אל המצב
הרצוי 2005, בו כל אתר אינטרנט רלוונטי יפרסם את הפרופיל האתי שלו, שיכלול את
הפרופיל הראשי המוצע ופרופיל משני מתאים.
- ב הוועדה תורשה לשלוח את המלצותיה לכל אתר אינטרנט רלוונטי ותעודד את המערכת
שלו לפרסם את הפרופיל האתי שלו, במתכונת האמורה.
- ג רשות ניירות ערך תפרסם באתר האינטרנט שלה את המלצות ועדה זו בדבר הפרופיל
האתי, על שני חלקיו.
- ד הוועדה תורשה להמליץ בפני גופים מתאימים ליצור, בשיתוף פעולה עם אתרי האינטרנט
הרלוונטיים, רשימה של אתרי האינטרנט הרלוונטיים שנענו להמלצתה להשתמש
בפרופיל האתי המוצע ושל הפרופיל של כל אחד מהם (להלן, "הרשימה").
- ה הוועדה תורשה לבקש מן הבורסה שזו תפרסם באתר האינטרנט שלה את המלצותיה
בדבר הפרופיל האתי, על שני חלקיו, ותביא אותן לידיעת חבריה.
- ו הוועדה תורשה להמליץ בפני כל האתרים הכלכליים לקיים מסגרות חדשות לחילופי
אינפורמציה כלכלית, על הבורסה ועל כל נושא אחר, במגוון של רמות אנונימיות ובמגוון
של רמות בפרמטרים של הפרופיל האתי.
- ז הוועדה תורשה להמליץ בפני גופים מתאימים, שאינם גופים שלטוניים, למנות צוות
מקצועי ציבורי (להלן, "הצוות"), במתכונת הוועדה הנוכחית, שינקוט צעדים נוספים,
במגמה להגיע אל המצב הרצוי 2005, כמפורט בהמלצות דלהלן.
- ח הצוות יבדוק אתרי אינטרנט רלוונטיים שלא יפרסמו פרופיל אתי או יפרסמו פרופיל אתי
השונה באופן משמעותי מן הפרופיל האתי המוצע ויבוא בדברים עם מנהליהם במגמה
להגיע אל המצב הרצוי 2005.

- ט הצוות יפתח סיווג של פרופילים אתיים של אתרי אינטרנט רלוונטיים על פי הרמה האתית הכוללת המתבטאת בהם. הצוות יעשה זאת לאחר דיונים שיטתיים ומקיפים, במגמה להגיע להזדהות רחבה עם הסיווג.
- הסיווג יכלול ציון הרמה של כל מרכיב בפרופיל, בחלק הראשי שלו: "זהב" (5), "כסף" (4), "ארד" (3). הוא יכלול גם ציון כולל של הפרופיל על כל היבטיו, באותה מתכונת של "זהב", "כסף" ו"ארד".
- הצוות יפרסם, אחת לחצי שנה, את הרשימה (לפי סעיף ד), על תוספותיה (לפי סעיף ח), לפי הסיווג האמור.
- י הצוות יציע דרכים להטמעת העקרונות האתיים שביסוד הפרופילים האתיים של אתרי אינטרנט רלוונטיים, גם במערכות האתרים וגם בקהל הרחב.
- יא הצוות יבוא בדברים עם הבעלים, העורכים והכתבים של אתרי אינטרנט רלוונטיים במגמה לכוון מדיניות מקובלת של חתירה להעלאת הפרופיל האתי של כלל אתרי האינטרנט הרלוונטיים ושל כל אחד מהם בפני עצמו.
- יב הצוות יבדוק את האפשרות לכוון מנגנון לבקרת איכות אתית של אתרי אינטרנט רלוונטיים.
- יג לקראת סוף שנת עבודתו הראשונה, יגבש הצוות המלצה בדבר המצב הרצוי 2006 וינקוט בצעדים נאותים כדי להגיע אליו.
- יד הצוות יכוון אתר אינטרנט שיכלול את המלצות הוועדה, את הרשימה (לפי סעיף ד) ודוח תקופתי, בהתאם להבנתו.

הגופים שהוועדה מבקשת לפנות אליהם:
[לפי סעיפים א, ד-ז]

איגוד האינטרנט הישראלי

עמותת אשנ"ב

נספח 1

כתב המינוי של הוועדה

כ"ד באייר התשס"ג

26 במאי 2003

לכבוד

מר איתן אבריאל

עו"ד אביב איילון

פרופ' שפרה ברוכסון

ד"ר אביבה גבע

מר מנחם דולינסקי

מר ברוך הינוך

ד"ר נעמה כרמי

פרופ' אסא כשר

ד"ר יותם לוריא

מר זיו סגל

עו"ד חיים רביה

מכובדי,

הנדון: הקמת ועדה לגיבוש קוד אתי להפצת מידע באמצעות רשת האינטרנט

הנכם מוזמנים לכהן בוועדה שתפקידה לגבש קוד אתי להפצת מידע באתרי אינטרנט בהם קיימת אפשרות להפצת מסרים מיידית.

אתרי אינטרנט שונים, ביניהם גם אתרים בעלי אופי כלכלי, מהווים לעתים מזומנות, מקום מפגש לשחקנים בשוק ההון. רבים מן השחקנים מתעדכנים בזמן אמת אודות המתרחש בשוקי ההון, הן מתכני האתרים והן באמצעות שירותים שונים שמספקים אותם אתרים (פורומים, קהילות, מנגנוני טוק-בק וכדומה). שירותים נלווים אלו, מהווים את הזירה הבעייתית ביותר בכל הנוגע להפצת מידע אקראי ומזדמן על ידי הגולשים.

בשנים האחרונות, בד בבד עם הזינוק הטכנולוגי, אנו עדים למקרים בהם פרסמו גולשים ברשת מידע מטעה (מיטע) באתרי אינטרנט שעניינם שוק ההון. במרבית המקרים, מדובר במידע שהופץ במטרה להניע גולשים אחרים לפעול בניירות ערך באופן הרצוי למפיצי המידע. השקעה מעין זו על בסיס מידע מטעה, עלולה לגרום למשקיעים נזקים כספיים כבדים מחד, ולערער את אמון המשקיעים בשוק ההון, מאידך. נוכח מקרים אלו, נוצר צורך בגיבושה של מערכת כללי התנהגות העוסקים בפרסום עתידי של מידע שמקורו בגולשי הרשת. מרחב הפתרונות להתמודדות עם מצבים מעין אלה כולל, בין היתר, חקיקה, אכיפה ופיקוח עצמי תוך אימוץ נורמות ראויות וכללי אתיקה.

אנו סבורים כי איזון נכון בין עלות לתועלת, מצדיק נקיטה של הסדרה עצמית. זרימת מידע חופשי חיונית לגיבוש עמדה ולפעולה נכונה, אך פרסום מדויק ואמין הינו תנאי ראשוני לכך שרשת האינטרנט תוכל לשמש כמקור מידע למשתמשים. יש להדגיש כי תכלית גיבוש הקוד האתי וההסדרה העצמית אינה פגיעה בזרימה החופשית של מידע באמצעות האינטרנט. נהפוך הוא: חופש הביטוי הוא זכות יסוד הכרחית לקיומו של משטר דמוקרטי. יחד עם זאת, חופש הביטוי

אינו כולל את הזכות להטעות, להונות ולהפיץ מידע כוזב; לפיכך, אין להשתמש בו לצרכים אלו אף לא ברשת האינטרנט.

לאור האמור לעיל, נראה לנו כי ראוי ליזום הקמת מסגרת שתקבע כללי אתיקה בהפצת מידע ברשת האינטרנט באתרי המידע הכלכליים. יש להדגיש, כי ההצעה המובאת כאן כוללת בעיקרה את המטרות שאמור הקוד האתי להשיג בטווח הארוך, אך אין היא כוללת, בשלב זה, את פרטי הקוד האתי עצמם. פרטים אלו יגובשו במשותף עם ועדה המורכבת מנציגים של האקדמיה, עולם המשפט וכן תחום התקשורת, העוסקים, רובם ככולם, בהיבטים שונים של תחום המידע.

כצעד ראשון, נראה כי יש מקום להקמת מנגנון וולונטרי, שאינו בר אכיפה, אשר יגדיר קווים מנחים להתנהגות ראויה באתרי מידע כלכליים ברשת האינטרנט.

הקוד האתי נועד לצורך גיבוש כללי התנהגות ראויים ולקביעת קווי תיחום נורמטיביים להפצת מידע באתרים בהם קיימת אפשרות הפצת מסרים מיידית. בין אלה, ניתן למנות פורומים, מנגנוני טוק-בק, צ'אטים וכן כל אתר נוסף שבאמצעותו ניתן להפיץ בקלות יחסית מידע העשוי להשפיע על שוק ההון.

המטרות המרכזיות של גיבוש הקוד האתי הן כלהלן:

- * צמצום הפצת מידע מטעה, חלקי, לא-עדכני, המתיימר להיות אמיתי ושלם המגלה לעתים טפח ומכסה טפחיים (דיסאינפורמציה).
- * עידוד פיקוח עצמי וולונטרי, בעיקר של אתרים בעלי אופי כלכלי או כאלה המספקים מידע כלכלי.
- * יצירת אפקט מרתיע כלפי גולשים המעבירים מסרים מידיים באתרים אלה במטרה להשפיע על התנהגות צרכני המידע.
- * חינוך קהילת הגולשים להפנמת כללי ערנות וזהירות מפני הסכנות הגלומות בצריכת מידע בפלטפורמות המידע שתוארו לעיל.
- * קידום פעילות של אתרים מסוג זה שיפעלו בהתאם לנורמות של אמינות, דיוק, יושרה מהימנות ושקיפות.
- * השתלבות במגמה כלל-עולמית המבקשת ליצור סייגים ונורמות להתנהגות ראויה ברשת.

גב' איקה ארנון ומר אורי קציר ישמשו כמרכזי הוועדה.

הרשות תעמיד לרשות הוועדה את האמצעים המנהליים הדרושים לעבודתה והגב' אריאלה איסנר תסייע לוועדה סיוע אדמיניסטרטיבי.

מפאת חשיבות העניין נראה לי כי תהיה זו תרומה גדולה אם יעלה בידכם להשלים את הדו"ח עד חודש אוקטובר שנה זו.

אני מודה לכם על הסכמתכם ליטול על עצמכם תפקיד חבר בוועדה ומאחל לכם הצלחה.

בברכה,

משה טרי

נספח 2 נושאים לדיון (רשימה מתוקנת):

1. האם המצב הנתון, בתחום פרסום אינפורמציה על הבורסה באתרים כלכליים, הוא המצב הרצוי או קרוב מאוד אליו, בתחומי התופעות הרווחות, הפרצות הקיימות, התרחישים הצפויים והאפשרויות המתוחכמות?
2. האם הפער בין המצוי לבין הרצוי מצדיק פעילות מיוחדת לשם שיפור?
3. האם המצב מאפשר שיפור משמעותי?
4. האם ראוי להתאמץ לשינוי המצב גם לשם שינוי חלקי?
5. מהם הליקויים העיקריים במצב הנוכחי? האפשרויות של הרצת מניות, של פגיעה באימון הציבור בשוק ההון, של משחקים מסוכנים, ומה עוד?
6. מהם השורשים העיקריים של הליקויים הללו?
7. מהו המצב הרצוי?
8. מי זקוק להגנה כנגד הליקויים הללו? האם היא נעוצה בזכויות?
9. מהו מרחב הפתרונות של בעיית השורשים הללו? לגבי כל פתרון, עד כמה הוא ישים, מה תועלתו, מה מחירו, מה הנזק האפשרי שהוא עלול לגרום ליתרונות המצב הנתון?
10. מהו מרחב הפתרונות שאינם דורשים פעילות מתמדת של הרשות לניירות ערך ואינם כרוכים במראית-עין של הגבלת חופש הדיבור בידי רגולטור?
11. מהו מרחב הפתרונות הנגזרים מכוחה של הרשות לניירות ערך לרסן מרכזי כוח כלכליים לשם הגנה על האזרחים?
12. בהנחה שהעיסוק באתיקה של אתר כלכלי היא במרחב הפתרונות, האם הוא צריך להיות לגמרי מבוזר בין האתרים, לגמרי מרוכז ביד כלשהי, או במקום מתאים באמצע?
13. מה ראוי שיופיע בקוד אתי גנרי של אתרים כלכליים, בתחום האינפורמציה על הבורסה?
14. האם ראוי שתהיה אתיקה נפרדת לבעלי אתרים, לכותבים בהם באופן סדיר כאנליסטים או כעיתונאים ולמשתתפים בהם מן הקהל הרחב, לדוגמה בסוגיות של ניגוד עניינים?
15. האם ראוי לעודד פתיחת מסגרות, בחסות האתרים הקיימים או מחוצה להם, לחילופי אינפורמציה כלכלית, על הבורסה ועל כל נושא אחר, במגוון של רמות אתיקה, בנושאים שונים? איך יוגדר הסיווג ומי ינהל את חלוקתו?

16. האם ראוי לעודד פתיחת מסגרות, בחסות האתרים הקיימים או מחוצה להם, לחילופי אינפורמציה כלכלית, על הבורסה ועל כל נושא אחר, במגוון של רמות אנונימיות? מה יהיו מנגנוני הבקרה של האמינות?
17. האם כדאי לערוך ניסויים מבוקרים של מסגרות מן הסוגים המתוארים בסעיפים הקודמים (11-12), במסגרת אתרים קיימים או מחוצה להם?
18. האם כדאי לכוון מסגרת קבועה, כדוגמת מועצת העיתונות, לעיסוק בשאלות האתיקה של האתרים הכלכליים?
19. מה הזיקה בין התשובות לכל השאלות דלעיל לבין האתיקה הפורמלית של הרשות לניירות ערך?

נספח 3

רשימת המוזמנים לוועדה

גב' מיכל ברק-נבו, עו"ד, ממונה על האכיפה, רשות ניירות ערך	22.6.03
גב' מיטל גרייבר-שורץ, עו"ד, מנהלת תפעול, איגוד האינטרנט הישראלי	20.7.03
ד"ר אמיר עציוני – נשיא, איגוד האינטרנט הישראלי	
אלון גל – סמנכ"ל פיתוח עסקי ועורל גלובס הערב	
אופק גבאי – עורך האינטרנט, גלובס	
צביקה ברגמן – אתר דיבורסה	5.8.03
משה ורנר – אתר דיבורסה	
גל ירדן – סמנכ"ל פיתוח עסקי, אתר ביזפורטל, חברת קו מנחה	
שי פאוזנר – עורך, אתר ביזפורטל, חברת קו מנחה	
ד"ר ניבה אלקין-קורו, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת חיפה	26.8.03
סם ברונפלד – מנכ"ל, הבורסה לניירות ערך	
ד"ר דני מילין – חבר הנהלת עמותת "אשנב"	10.9.03
קארין ברזילי-נהון, תחום מערכות מידע, אוניברסיטת תל אביב	1.10.03
שלמה ולדמן, אתר "חבריה", חברת מחשבה טכנולוגית	26.10.03

נספח 4 – פרוטוקולים מצורפים בנפרד

נספח 5 – התשובות שגיבשה הועדה

תשובות הוועדה לשאלות שהציגה לעצמה

האם המצב הנתון, בתחום פרסום אינפורמציה על הבורסה באתרים כלכליים, הוא המצב הרצוי או קרוב מאוד אליו, בתחומי התופעות הרווחות, הפרצות הקיימות, התרחישים הצפויים והאפשרויות המתחכמות?

האם הפער בין המצוי לבין הרצוי מצדיק פעילות מיוחדת לשם שיפור?

האם המצב מאפשר שיפור משמעותי?

האם ראוי להתאמץ לשינוי המצב גם לשם שינוי חלקי?

מוסכם שהמצב הנתון אינו המצב הרצוי, מפני שידוע על מקרים שליליים ומפני שיש אפשרות להתרחבות התופעה, במיוחד על רקע האפשרויות המתפתחות. מוסכם שאין נתונים של ממש בדבר ההיקף הממשי של התופעה, בעיקר מפני שקשה לאמוד את הרמה האתית בכל תחום רחב ומורכב. אין הסכמה בדבר גודל הסכנה הנשקפת לתקינות הפעילות בניירות ערך מניצול לרעה של רשת האינטרנט.

מוסכם שגם אם התופעה לא רווחת והסכנה הצפויה אינה גדולה, בכל זאת יש טעם לעסוק באתיקה של פרסום מידע על ניירות ערך, בין השאר, לטובת אזרחים שקל יותר להטעות אותם. מוסכם שהמצב הנוכחי ניתן לשיפור, אולי אפילו לשיפור משמעותי, ועל כן ראוי להתאמץ לעשות זאת, ככל שהמאמץ אינו כרוך בהוצאות מופרזות או בנזקים ממשיים.

מהם הליקויים העיקריים במצב הנוכחי? האפשרות של הרצת מניות, של פגיעה באימון הציבור בשוק ההון, של משחקים מסוכנים, ומה עוד? מהם השורשים העיקריים של הליקויים הללו?

מוסכם שיש אפשרות של הרצת מניות, של פגיעה באימון הציבור בשוק ההון, של משחקים מסוכנים.

מוסכם שעבריינים מתחכמים יכולים למצוא אפשרויות נוספות. מוסכם שהאופי הרווח של השתתפות הקהל הרחב באתרים כלכליים מאפשר התנהגות עבריינית. מוסכם שהמדיניות של אתר כלכלי משפיעה לטובה או לרעה על מפת האפשרויות של התנהגות עבריינית באתר.

מהו המצב הרצוי?

מוסכם שבמצב הרצוי פרסום המידע נעשה בצורה מוסרית, אתית וחוקית. מוסכם שבמצב הרצוי הפרסום חייב להיות אמין ואחראי. מוסכם שבמצב הרצוי מקבל האזרח המשקיע בבורסה הגנה נאותה מפני עבריינות.

מוסכם שבמצב הרצוי נשמרת ככל האפשר הרוח החופשית של הפעילות ברשת האינטרנט.

מי זקוק להגנה כנגד הליקויים הללו? האם היא נעוצה בזכויות?

מוסכם שישנם משקיעים הראויים להגנה מפני ליקויים כאלה, בעיקר מפני שהם עוסקים בהשקעה ללא רקע מקצועי או ללא הגנה אחרת. מוסכם שדרישת משקיעים כאלה להגנה היא מוצדקת ובמובן זה המדובר בזכות. מוסכם שהוועדה לא תעסוק בהגנה במתכונת של כינון זכויות חוקיות, אלא תגביל את עצמה לתחום האתיקה.

מהו מרחב הפתרונות של בעיית השורשים הללו? לגבי כל פתרון, עד כמה הוא ישים, מה תועלתו, מה מחירו, מה הנזק האפשרי שהוא עלול לגרום ליתרונות המצב הנתון? מהו מרחב הפתרונות שאינם דורשים פעילות מתמדת של הרשות לניירות ערך ואינם כרוכים במראית-עין של הגבלת חופש הדיבור בידי רגולטור? מהו מרחב הפתרונות הנגזרים מכוחה של הרשות לניירות ערך לרסן מרכזי כוח כלכליים לשם הגנה על האזרחים?

כיוון שהאופי הרווח של השתתפות הקהל הרחב באתרים כלכליים הוא אחד משורשי הבעיה, מוסכם שמן הראוי לנסות ולאתר אפשרויות לשנות את האופי הרווח, בפרמטרים אפקטיביים מסוימים ובזהירות מובהקת. כיוון שהמדיניות של אתרים כלכליים יכולה גם היא להיות אחד משורשי הבעיה, מוסכם שמן הראוי לנסות ולאתר אפשרויות מעשיות להשפעה על המדיניות. מוסכם שבשלב הנוכחי שינוי אופי האינטרנט יכול להיעשות רק בהסכמת הנוגעים בדבר. מוסכם שבשלב הנוכחי השפעה על מדיניות אתרים יכולה להיעשות רק בהסכמתם. מוסכם שבשלב הנוכחי מן הראוי לנקוט בצעדים "רכים" ככל האפשר. מוסכם, על כן, שבשלב הנוכחי מן הראוי לעסוק בעידוד נמרץ של האתיקה של האתרים ולא לנקוט באמצעים אחרים, בכללם כוחות הרגולציה.

בהנחה שהעיסוק באתיקה של אתר כלכלי היא במרחב הפתרונית, האם הוא צריך להיות לגמרי מבוזר בין האתרים, לגמרי מרוכז ביד כלשהי, או במקום מתאים באמצע? מה ראוי שיופיע בקוד אתי גנרי של אתרים כלכליים, בתחום האינפורמציה על הבורסה¹? האם ראוי שתהיה אתיקה נפרדת לבעלי אתרים, לכותבים בהם באופן סדיר כאנליסטים או כעיתונאים ולמשתתפים בהם מן הקהל הרחב, לדוגמה בסוגיות של ניגוד עניינים?

מוסכם שבשלב הנוכחי על האתיקה להיות מבוזרת ומודרכת: כל אתר ימשיך לכוון, לטפח ולאכוף את האתיקה של עצמו, אולם הוועדה הנוכחית תסמן עדיפויות בהיבטים מרכזיים של האתיקה של האתרים הכלכליים.

מוסכם שבשלב הנוכחי יש ליצור רשימת פרמטרים אתיים ולא לכוון קוד אתי, גם לא קוד אתי גנרי, זאת כדי לשמור ככל האפשר על הרוח האוטונומית של האינטרנט. מוסכם שאתרים יכולים להשליט מערכת אתיקה אחידה לכל המופיעים בהם או להשליט מערכות אתיות נבדלות, על פי המעמד באתר. בשלב הנוכחי ההכרעה בעניין זה שמורה לכל אתר בפני עצמו.

האם ראוי לעודד פתיחת מסגרות, בחסות האתרים הקיימים או מחוצה להם, לחילופי אינפורמציה כלכלית, על הבורסה ועל כל נושא אחר, במגוון של רמות אתיקה, בנושאים שונים? איך יוגדר הסיווג ומי ינהל את חלוקתו?

¹ הערת [היו"ר]: בשלב שבו יהיה מקום להפצת קוד אתי גנרי לאתרים כלכליים, קוד כזה יצטרך להיות בעל מוקדים מסוימים. להלן רשימה תמציתית של מוקדי האתיקה הגנרית: חזון:

תרומה לקהילה

עסק

אחריות:

סביבת שיח

רמת אנונימיות ברורה

מגוון רמות אנונימיות

בקרת איכות

מהירה

גלויה

אמינות

חופש:

מידע

ניתוח

דעות

תחזיות

מקצועיות

סביבת המערכת

בקרה

עידוד השתתפות מקצועית

אתיקה מקצועית

עצמאות

שקיפות:

שמות בעלים / תאגידים

שמות עורכים / כתבים

גילוי נאות

ניגוד עניינים

שרות:

סביבה מגוונת, מעורה, אחראית.

האם ראוי לעודד פתיחת מסגרות, בחסות האתרים הקיימים או מחוצה להם, לחילופי אינפורמציה כלכלית, על הבורסה ועל כל נושא אחר, במגוון של רמות אנונימיות? מה יהיו מנגנוני הבקרה של האמינות?

האם כדאי לערוך ניסויים מבוקרים של מסגרות מן הסוגים המתוארים בסעיפים הקודמים (15-16), במסגרת אתרים קיימים או מחוצה להם?

מוסכם כי מגוון אפשרויות של השתתפות הקהל הרחב באינטרנט הוא רצוי, במיוחד כשיש בגוונים החדשים פוטנציאל של עזרה בפתרון בעיות במצב הנוכחי. מוסכם, על כן, כי יש לעודד פתיחת מסגרות כאמור ועריכת ניסויים בניהולן, במסגרת האתרים, לפי שיקול דעתם ובאחריותם.

האם כדאי לכוון מסגרת קבועה, כדוגמת מועצת העיתונות, לעיסוק בשאלות האתיקה של האתרים הכלכליים?

מוסכם שבשלב זה, כל עוד התופעות אינן נתונות כרווחות, אין מקום להקמת מסגרת קבועה ומורכבת כדוגמת מועצת העיתונות. מוסכם, עם זאת, שיש לעודד גופים מסוימים לקיים מעקב אחר קהילת האתרים הכלכליים, כדי לעמוד על הצורך האפשרי בשינויים.

מה הזיקה בין התשובות לכל השאלות דלעיל לבין האתיקה הפורמלית של הרשות לניירות ערך?

מוסכם שפעילות הנעשית בחסותו של גוף מתקשה להיות אפקטיבית, אם אינה עומדת בתנאי המקובל "נאה דורש, נאה מקיים". מוסכם שפעילות הרשות לניירות ערך להטמעת אתיקה בחברות הבורסה היא מבורכת, אבל אינה תחליף לעיסוק של הרשות באתיקה של עצמה. מוסכם שהמשך הפעילות בתחום האתיקה של האתרים הכלכליים מותנה, מבחינת האתיקה ומבחינת האפקטיביות, בפרסום קוד אתי ותכנית אתיקה של הרשות לניירות ערך עצמה. מוסכם שהעיסוק באתיקה אינו יכול להיות מוגבל לעיסוק בהיבטי הפעילות המוסדרים בחוק.

נספח 5א' – הסתייגות עו"ד חיים רביה אליה הצטרף זיו סגל

רביה ושות', עורכי דין Ravia & Co., Law Offices

Nolton House, 14 Shenkar St.
POB 12345, Herzelia 46733
Tel: 972-9-9507000
Fax: 972-9-9505500

E-mail: office@law.co.il : דואר אלקטרוני
אינטרנט: http://www.law.co.il

בית נולטון, רחוב שנקר 14
ת.ד. 12345, הרצליה פיתוח 46733
טלפון: 09-9507000
פקסימיליה: 09-9505500

Halm Ravia, Adv. (LL.B.)
Dan Or-Hof, Adv. (LL.B., B.Sc.)
Pini Azaria, Adv. (LL.B.)
Tal Kaplan, Adv. (LL.B., B.A.)

חיים רביה, ע"ד
דן אור-חוף, ע"ד
פיני עזריה, ע"ד
טל קפלן, ע"ד

31 ביולי 2005
אסמכתא: רשות ני"ע

לכבוד
מר משה טרי, יו"ר
רשות נירות ערך
רחוב כנפי נשרים 22
ירושלים

א.נ.,

הנדון: דו"ח הוועדה לגיבוש כללי אתיקה להפצת מידע על ני"ע ברשת האינטרנט

בהיותי חבר הוועדה שבדון ("הוועדה"), אני מבקש להביע הסתייגותי מקביעותיה ביחס ל"פרופיל האתר המומלץ". הדברים אמורים בניקודן של כמה מהתשובות לשאלות המרכזיות את הפרופיל דלעיל. אין זה ענין טכני. הניקוד שניתן לתשובות משקף תפיסת עולם. זו המשתקפת בניקוד הנוכחי נתונה במחלוקת. אכן, הגדרת "הפרופיל האתי המומלץ" מבקשת להתמודד עם המחלוקת, בקובעה כי "בחלק מן השאלות, ייתכן ויזכר לגבי פרשנות כזו של הסולם של התשובות המוצעות. הצגת פרופיל אתי יכולה לנקוט עמדה בשאלות אלה או להימנע מכך". לגבי דידי, בהבהרה זו אין די.

בהחליטה ליתן ניקוד לתשובות לשאלותיה, העדיפה הוועדה תשובות מסוימות על פני אחרות. גישה כזו אינה מסתפקת בגילוי נאות ובשקיפותה של המדיניות האתית המנחה אתרי אינטרנט. היא מבכרת מדיניות מסוימת על-פני מדיניות אחרת. למדיניות הרצויה בעיניי בחרה להעניק ניקוד גבוה. אלא שלטעמי, בכמה מהשאלות הניקוד הגבוה משקף מדיניות בלתי-רצויה בעליל. כך הדברים במובהק בשאלות 7 ("באיזו מידה מקיימת מערכת האתר מנגנון בקרה המוחק מתוכו בהקדם, באופן חלקי או מלא, חומר שמקורו מחוץ למערכת האתר, כשהוא נגוע בחשש ממשי להפצת נתונים כוזבים, מעבר לנדרש על פי הדין?") ו-8 ("באיזו מידה מקיימת מערכת האתר מנגנון בקרה המוחק מתוכו בהקדם, באופן חלקי או מלא, חומר שמקורו מחוץ למערכת האתר, כשפרסומו נגוע בחשש ממשי לעבירה בתחום נירות הערך, מעבר לנדרש על פי הדין?"). בשני המקרים ניתן הניקוד הגבוה לתשובות המעידות על קיומו של מנגנון וולונטרי לבקרת תוכן. מנגנון כזה הוא צנורה מטעם המערכות המפעילות את האתרים. צנורה שאינה מחויבת לפי דין - לדוגמה, מחיקת "תוכן בהקדם..." [הנגוע בחשש ממשי להפצת נתונים כוזבים מעבר לנדרש על-פי דין] - היא פגיעה חריפה בחופש הדיבור: לא רק שאין יסוד לדרוש מחיקה כלשהי במקום שהנתונים אינם עולים כדי נסיון להשפיע במרמה על שערך של ניר ערך, אלא שאין לעודד

נספח 5ב' – הסתייגות ד"ר נעמה כרמי

28 אוגוסט 2005

סעיפים 10 ו-11 מניחים אודות הפרופיל האתי של האתר הנחות שאינני חושבת שהיתה לגביהן הסכמה בוועדה ובכל מקרה אינם מוסכמים עלי. אתר שלא מאפשר תגובות או לא מעודד אותן, או מבקש אישור מוקדם על תוכן, איננו בהכרח אתר פחות אתי מזה העושה זאת. בדירוג המוצע יש הנחה שתגובות של הקהל הן כלי בקרה שמגביר את הרמה האתית של החומר המפורסם באתר. אבל התגובות הללו עצמן יכולות להיות מניפולטיבית, נגועות במידע אישי וכן הלאה. יש יחסי-גומלין מבחינה זאת בין התכונות השונות: אם אתר מאפשר תגובות ובכך זוכה כאן לדירוג גבוה, אבל לא מאפשר בקרה על התגובות, הוא עלול רק לדרדר את האמינות של התוכן המתפרסם בו, לא להעלות אותה. זה לא בהכרח יקבל שיקוף מתאים בפרופיל שלו.

תגובת יו"ר הועדה: תשומת הלב מופנית אל ההערה המקדימה לרשימת הפרמטרים והערכים של הפרופיל האתי².

נספח 6 – חומרים שהגישו חברי הועדה יצורפו בנפרד